

„ЗАРАНКА”

КНИЖКА 4-я. (13)

Наша пошта.

М. Смаршчу. Пару тваіх загадак змяшчаем ў гэтай кніжцы, а і рэшта будзе зьмешчана. Прысылай балеі. Прысылай таксама ўзоры цацак, якія ізноў будзем падаваць у „Заранцы“.

Што тычыцца лекарскіх зёлак, то ахвотна паведамляем, што цяпер можна зьбіраць: кветкі **белай крпівы, белага бэзу** (бузіны), **ліпы, палявых братачкоў**; зельле: **загардушкі**; лісьця: **бабоўніку, крпівы, мучанічніку** Падаем тут некалькі тых зёлак, якія ў нас спатыкаюцца ў вялікім ліку, а ў прадажы маюць добрую цану. Не радзім зьбіраць ўсяго па крышцы, а ляпей выбраць адну дзьве расьліны, якія найлягчэй сабраць у вялікай колькасьці. Добра высушаныя (у цянку, каб не трацілі коляру) можна прыслаць у рэдакцыю „Заранкі“, а мы пастараемся прадаць іх якнайкарысьней і адашлем табе грошы. Шчыра радзім папрабаваць.

А. Ваховічу. На гэты раз, паводле тваей просьбы „Заранку“ яшчэ высылаем, але-ж і чакаем абяцанай падпіскі. Вельмі нас цешыць, што „Заранка“ гэтак табе падабаецца.

„Сярошы Пастушку“. Адначасна з гэтай 4-ай кніжкай высылаем табе камплект „Заранкі“ за 1927 год, дзе было зьмешчана пару тваіх вершаў. Цяпер ізноў верш змяшчаем а і „Прыкрае здарэньне“ з часам пойдзе. Напішы нам ці маеш магчымасьць хоць крыху вучыцца і ці ёсьць дзе дастаць беларускія кніжкі да чытаньня? Прысылай нам сваіх вершаў балеі. Ахвотна будзем іх пераглядаць і што добрае змяшчаць. Шчыра жадаем табе, каб ты меў магчымасьць вучыцца і разьвівацца.

ВАРАНКА

Ілюстраваная
часопісь
для дзяцей

ВЫХОДЗІЦЬ КНІЖКАМІ.

Падпісная цана з пера-
сылкай: 3 кніжкі 1 злот.
Адна кніжка 40 гр. За-
граніцу удвая даражэй.

Падпіска прымаецца
з кожнага месяца

АДРЭС РЕДАКЦЫІ І АДМІНІСТРАЦЫІ:

Вільня, Віленская вул. 12, кв. 6

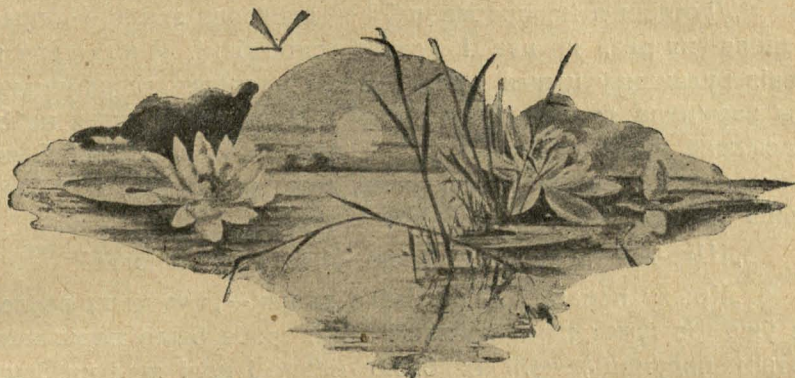
„ЗАРАНКА“

Ілюстраваная часापiсь для дзяцей.

Год II.

Вiльня, Травень 1928.

№ 4

Чароўны край.

Сыночку маленькі, ты ручку мне дай,
Увяду ця' ў чароўны, у нязьведаны Край,
Вузенькай мяжою мы пойдзем удваіх;
Так мякка, на'т крокаў ня ўчуем сваіх,
Так мякка, прыгожа, пахуча... ах рай!
Сыночку маленькі, ты ручку мне дай...

Глян' жыта красуе—расуе кругом,
Русалкі—казыткі хаваюцца ў ём.

А зайчык прысеўшы ля самай мяжы,
На жабку міргае: „Дзе я не кажы“.

На лузе зялёным пан бусял стаіць,
Над ім ўецца кніга і кліча: піць-піць!
Шнур гусак на сонцы бліснуў, закрычаў,
Спусьціўся і ў лозах-чаротах прапаў.

На возера чыстай-празрыстай вадзе
Лілея свае карагоды вядзе...

Камарыкі роям лявоніху скачуць...

Ля берага вербы хістаюцца, плачуць...

Чаго яны плачуць? Ты сэрцам згадай...

Сыночку маленькі, ты ручку мне дай...

М а м а.

Карл Эвальд.

Пераклаў А. Войніч.

Зямля і камэта.

(глянь кніжку 3).

„Думаеш я не прабавала?“ — адказала зямля — „прабавала ня раз, ня два і ўсякімі спосабамі. Я выкідала з сваіх вульканаў цэлыя масы агню і распаленага каменя ды засыпала гэтым цэлыя месцы з людзьмі. Часта я на іх насылала буры і паводкі ды затоплівала іх тысячамі. А як яны ўжо мне за шмат даскуляць, тады абтрасуся, што значыць зраблю землятрасеньне“.

„Што-ж“—перабіла камэта—„і гэта не памагае?“

„Крыху памагае“ — адказала зямля — „але не на доўга. Іх ўжо за шмат намножылася. Мне трэба было перш над гэтым падумаць, калі іх было менш і калі яны ня былі яшчэ такія разумныя. Вытаплю, або засыплю іх некалькі тысячаў і думаю, што сем'і тых людзей згінуць з голаду і тугі, а тут ужо іншыя складаюць ім, пацешаюць, ды памагаюць ім; і за некалькі гадоў я таксама перапоўнена, як і перад гэтым.“

„Гэта нешта ня чуванае“—сказала камэта. — „Не магу зразумець, як ты гэта цярпіш“?.

„Дык што мне рабіць“ — адказала зямля — „Ніяк не магу даехаць ім да канца. Яны рассялядзілі мяне ад бягуна да бягуна так, што для сябе ні кусочка ня маю. Яны аблічылі мяне, узялі з мяне меру ды яшчэ апісалі з усіх куткоў і рагоў... Некаторыя кладуць на свой стол кулю, якая мае мяне прадстаўляць і па ёй вывучаюць мяне найдакладней. Яны наперад вылічаюць, калі будзе бура і паводка, калі землятрасеньне і іншае... Пра ўсё гэта раскажываюць ім апараты, што вісяць у іх на сцяне, Скажы, што мне з імі рабіць?“

„Гэтага ня ведаю“ — адказала камэта, — „Ведаю толькі адно, што я-б гэтага не сьцярпела“.

Зямля глумліва засьмяялася і сказала:

„Ого! Толькі ня будзь за шмат заразумелай! У гэту

мінуту, як мы гаворым з сабой, мае людзі ўжо цябе вынайшлі. Глядзяць на цябе праз свае тэлескопы, аблічаюць тваю дарогу, даюць табе назоў, ды цэлыя тамы пра цябе пішуць. Так робяць найразумнейшыя з іх. Дурні цябе баяцца і думаюць, што прышла абвесьціць ім канец сьвету“.

„Хто гэта такія дурні?“ — пытаецца камэта.

Зямля так піхнула ледзяную шапку, што засыпала ледзянымі крыгамі палову атлянтыйскага акіяну і дзеля таго ў гэтым годзе на сёмуху дрэвы яшчэ не распусьціліся.

„Лепш пра гэта мяне ня пытайся“ — зьбянтэжана адказала яна.

„Выбачай“ — перапыніла камэта, — „Гэта мусіць сямейная тайна“.

„Дзе-ж там“ — адказала зямля. — „Зусім не. Але мне да сёньняшняга дня ня далася вынайсьці, хто ўласьне тыя дурні. Што такія ёсьць—гэта я ведаю. Іх на’т вельмі шмат. Але пазнаць іх ня лёгкая штука. На тое, што гавораць людзі, ня зусім можна спусьціцца. Бо кожны іх лічыць сябе за разумнага, а другіх уважае за дурняў“.

„Тады яны ўсе дурні“ — заўважыла камэта.

Тут ужо зямля адчула абразу ад імя сваіх людзей. Яна апомнілася, што была ўжо вельмі шчырая з зусім ей невядомай чужой зоркай, якая яшчэ да таго і сама назвала сябе лёгкадушнай, няпэўнай асобай. Дзеля таго пачала гаварыць з сьведамасьцю сваей вартасьці.

„Ты вельмі памыляешся, мая дарагая камэта. Вельмі памыляешся. Я ніколі не хвалюся, але, калі ласка, заўваж, ці я не найбольш таёмная з усіх зорак. Разгледзься па ўсім сьвеце, дзе толькі захочаш, роўнай са мной ня знойдзеш. Паглядзі на Вэнэру, якая там у гарэ зьяе, на Юпіцера, на Марса, на ўсе іншыя, што так круцяцца, як і я навакол сонца. І так прыгледзься да мяне добра. Ды не перагледзь маіх глыбокіх мораў, маіх буковых лясоў ды пальмовых гаёў...“

„Шчыра кажучы, я ўсяго гэтага ня бачу“ — адказала камэта. — „Можа ты і праўду кажаш. Бо мне здаецца, што ты спавіта густой цемрай“.

„Ах праўда — сказала зямля крыху няміла ўражана“.
— „Я зусім забылася пра гэта. Гэта мая атмасфэра“.

„Страх, як табе ўсё дапякае..., твая кара, твае людзі, твая атмасфэра“.

„Камэта!“ — прагаварыла зямля з павагай. — Гэта праўда, што я бегаю навокал сонца, як іншыя зоры, пра якія я табе гаварыла перш, праўда, што я належу да найменшых з іх. Ды ўсё-ж-ткі я пераканана, што ў запраўнасьці я твару асяродак сьвету“.

„Ты аж засаплася“ — адказала камэта. — Ты ня маеш прывычкі хваліцца, як сама кажаш... Адпачні сабе крышку, а пасьля хваліся далей“.

„Мне адпачываць?—адказала абражаным тонам зямля“.
— „Як-бы я гэта зрабіла, было-б па мне. На гэтым, што я дакладна спаўняю свой шлях навакол сонца, апіраецца ўсё. І яшчэ раз скажу: я не хвалюся, але я найбольш нязвычайная з усіх зорак, хоць-бы ўжо праз маіх людзей. Іх на ніякай зорцы няма... Гэй!!! Што з табой? Ты мусіць хочаш ад гэтаў уцякаць?“

„А ўжо-ж гэта зраблю“ — сказала камэта.

„Божа!“ — сумнавата прамовіла зямля. — Няўжо-ж ты ня можаш колькі гадоў тут астацца? Я думаю, што наша супольнае падарожжа была-б вельмі прыемным. Вер мне, што невялікая прыемнасьць адбываць адну і тую самую дарогу ды ні з кім не гаварыць, апрача прыдуркаватага месяца“.

„Хто ён такі,.. гэты месяц?“—пыталася камэта.

„Гэта вось той малы хлапец там у гарэ“, — адказала зямля. — „Ён цэлы час круціцца навакол мяне. Гэта марная зорка ў адстаўцы; я ўзяла яго к сабе з ласкі, як ён апушчаны бадзяўся па сусьвеце. Цяпер ён зусім пагас — дурненькае, нешчаслівае стварэньне. Яго таксама добра можна было аддаць у дом убогіх. Але ў нас ужо такі звычай—мець свой месяц. Юпіцер мае аж восем, але гэта толькі неразумнае ўдаваньне нечага вялікага“.

„Бывай здарова!“—сказала камэта.

„Астанься на мінутку“ — прасіла зямля.

„Не магу“ — адказала камэта. — „Я таксама мушу

адбываць сваю вызначаную дарогу, а цяпер трэба хутчэй пасоўвацца наперад. Зрэшта маю ўжо даволі тваеі хвальбы“.

„Калі ізноў вернешся?“ — пыталася зямля.

Камэта зашумела сваім трохпадзельным хвостом.

„За трыста гадоў!“ — гукнула зямлі на жагнаньне. І рабілася ўсё меншай ды меншай, аж зусім зьнікла з вачэй.

„Вось маладзец камэта,“ — сказаў месяц — як яна ляціць і які ў яе хвост! Гэта не такое жыццё, як марнай плянэты“.

„Вачавідна“ — кепкавала зямля. Яно бадай такое добрае, як жыццё месяца“.

Але месяц быў у поўні і толькі падсьміхнуўся сабе.

* * *

Па трыста гадох вярнулася камэта.

Зямля ўжо даўна чакала яе з тугой і пільна лічыла свае абвароты навокал сонца. Яна прыбралася фіялкамі ды іншымі кветкамі, на якія магла здабыцца ў сакавіку.

На зямлі стаялі людзі з тэлескопамі і выглядалі камэту, дарогу якой дакладна аблічылі. Разумныя цешыліся, што будуць відзець нешта прыгожае, нязвычайнае, а дурні ляжалі на ложках ды плакалі са страху, або туды-сюды бегалі, дурылі сябе ды рабілі розныя глупствы.

„Ужо камэта ёсьць“ — сказаў адзін з разумнейшых людзей, што стаяў на найвышэйшай вежы, меў найлепшы тэлескоп і найлепш разумеўся на камэтах.

„Ужо ёсьць камэта!“ — крычаў месяц. — „Ура! Цяпер будзе весела!“

„Ужо ёсьць камэта!“ — закрычала радасна зямля. — „А як бліжэй прыплыла камэта, вялікая, зьяючая, з даўгім трохпадзельным хвостом, зямля так стала махаць сваёй ледзяной шапкай, што па морах плавалі ледзяныя горы і вельмі стала сьцюдзёна на зямлі. Дурні былі перакананы, што збліжаецца канец сьвету, а нават разумныя людзі задумаліся над гэтым.“

(Канец будзе).

К р о т.

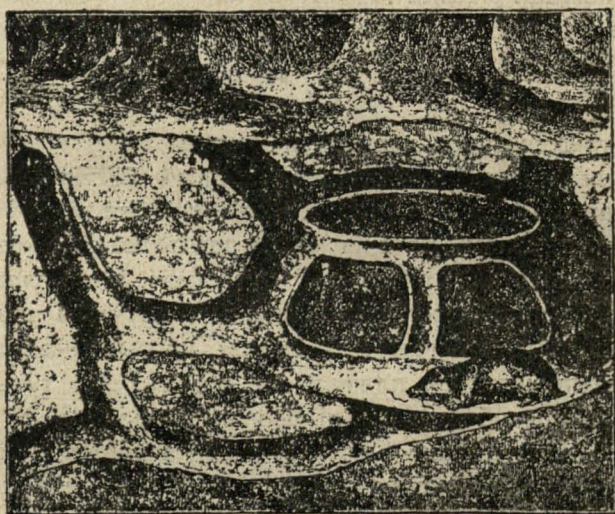
Адзін раз, ідучы дарогай вучыцель пабачыў, што дзеці, каторыя пасьвілі скацінку на полі, сабраліся ў кучу і прыглядаліся нейкаму чорнаму зьвярку.

— Што тут маеце — запытаўся падышоўшы вучыцель.

— Мы забілі крата — адказалі пахваляючыся дзеці.

— Пакажыце яго сюды!

Зьвярок быў малы, чорны, бліскучы, нязграбны, як валак, з тонкім рыльцам і вочкамі такімі маленькімі, што

нат трудна было іх убачыць, здаваўся ён зусім сьляпым. Прыглядаючыся аднак бліжэй можна было ўбачыць яго маленькія, бліскучыя вочкі, глыбака схаваныя ў шэрсьці. Вушкі таксама меў маленькія, а пярэднія лапкі шырокія, плоскія былі зьвернены ў бок і мелі вострыя, моцныя капцюры. Вось тымі шырокімі лапкамі, крот капае сабе норы ў зямлі; заднія яго лапкі былі малыя, тонкія, а на канцы цела кароценькі хвосток.

— На што вы яго забілі — запытаўся вучыцель.

— Як на што? Ен-жа шкоднік, грызе карэньчыкі збожжа і псуе поле сваімі норамі.

— Хто вам гэта казаў?

— Так людзі гавораць — адказаў адзін з хлапцоў.

— Чаго толькі людзі не плятуць, але-ж не ўсяму верыць можна. Вы кажаце, што крот шкоднік, што грызе карэньчыкі збожжа, а я вам пакажу, што гэта няпраўда.

Дастаўшы ножык, вучыцель на вачох зьдзіўленых дзяцей распароў бруха крата, адкрыў жалудочак і кажа:

Калі-б крот еў карэньчыкі расьлін, то ў яго жалудочку мы-б знайшлі кусочки гэтай стравы, г. зн. кусочки карэньчыкаў. Так, як напрыклад, у курыцы знайшлі-б зерняты, жарству і іншыя рэчы, якія курыца глытае. Цяпер глядзіце, што знойдзем у крата: вось галоўка нейкай жамяры; тут вось ізноў кусочки чарвякоў, а тут маеце цэлы клубок гусьвіцаў. Ніякіх карэньчыкаў і наагул ніякіх расьлін і сьледу няма.

Дык вось бачыце, дзеткі, што крот карэньчыкамі ня корміцца і расьлін ня псуе, а наадварот корміцца ён усялякімі казуркамі, якія жывуць у зямлі і нішчаць нам збожжа. Найбольш крот зьдае шкодных гусьвіцаў жамяры і нішчыць самую жамяру. Кожны крот зьдае за дзень толькі ўсялякіх казюляк, колькі сам ваżyць. Палічыце цяпер, колькі шкоднікаў знішчыць адзін крот праз адзін толькі год, а колькі праз усё сваё жыцьцё, тады зразумеете, якую вялікую крыўду робяць людзі самі сабе, забіваючы гэтага карыснага зьвярка.

— Але-ж мы ня ведалі, што ён такі карысны, — адказалі дзеці, — цяпер ужо больш гэтага ня зробім.

— Крот можа быць часам шкодным, — гаварыў далей вучыцель, — але толькі на сенажацях і ў гарадах, бо выкідаючы даволі вялікія кучкі зямлі з сваіх норак, псуе траву і падрывае варыва і кветкі. Шкодным бывае крот яшчэ тады, калі зробіць сваё гняздо ў млыновых грэблях, якія псуе сваімі падзямельнымі сьцежкамі. Дык вось за гэта ня любяць крата мельнікі і агароднікі, б'юць яго ці выганяюць, кладучы яму ў норы галоўкі селядцоў, каторых паху крот цярапец ня можа. Але ў полі толькі прыносіць карысьць.

— Помніце, дзеткі, ніколі на полі крата не забівайце

З польскага М. МАШАРА.

Песьні зямлі.

Граў пастушок у полі на жалейцы, так прыгожа граў, ажно ўсіх зайздрасць узяла.

— Давайце, запяём і мы—сказалі птушкі, жабы, мухі, жывёліны, зьвяры, дрэвы, траўкі, рэчкі ды іншыя аматары.

— Давайце, усе сьпяваць будзем!

— Чы-чы-чы-чы-чы! Тур-р-рль-тур-р-рль! пачаў вывадзіць пекныя трэлі салоўка. Усе заслухваліся яго песьнямі і хвалілі яго чудна-прыгожы голас. Ён зрабіўся першым сьпявакам між птушак. Яго слава грымела па ўсім сьвеце.

— Ці-ці-ці-і-і! — зацягнуў сваю ценкую зычную нотку жаўранак. І з яго быў някепскі аматар да сьпеваў. Стогны й жалбы шчырай душы чуліся ў яго песьнях. Яны вельмі радавалі і цешылі ратая.

— Чык-чырык! чык-чырык! — чырыкаў верабей. Выходзіла някепска і ў яго.

— Кра-кра! кра-кра! — кракала варона, думаючы, што гэта ня дай Божа як прыгожа.

— Ку-ку! ку-ку! — кукавала зазюля адно і тое самае. Хоць голас быў зычны, але нуднаваты.

— Піць! пі-іць! — зацягівала сваю песьню птушкаканя. Галасок яе быў прыемны, але залішне сумны.

— Дра! др-р-ра! — стараўся драч. У вялікім хоры гэта выхадзіла добра, затое паасобку залішне вуха рэзала.

— Ток-ток-ток! — токаў цецярук. Але ад яго песьні болей усяго чулілася яго жонка, Цяцэра.

— Ку-га-а! ку-га-а! го-го-го! — плакала й рагатала сава. Гэта была музыка жудасьці й страху, якая спадабалася кажаном у начы.

— Ква-ква! ква-ква! — квакалі жабы. Тут было шмат пачучьця і мала таленту.

— Ж-ж-жу! ж-ж-жу! — жужджэў жук. У вялікай кампаніі і ён не перашкаджаў, а мо' яшчэ й дапамагаў.

— З-з-зум! з-з-зум! — лёгка перабірала пчолка на ценкіх струнах сваіх гусляў. Усе пчалу надта хвалілі. Толькі мядзведзь казаў, што яе хваляць ня так шчыра за песьні, як за мёд.

— Му-му-му! — мычэла кароўка. Гаспадыня пры гэтым яе гладзіла і даіла. Пеўнік прысягнуўся, што гаспадыня гладзіць яе не за песьню, а за малако.

— Мэ-мэ-мэ! — мэкала авечка. „Дай мне свой кажушок, тады цябе паслухаю“ — сказаў сівенькі дзядок.

— Хрук-хрук-хрук! — хрукала сьвіньня. Жартаўнікі гаварылі, што яе сала пад блінамі яшчэ пякней сквірчыць.

— Няў-няў-няў! — няўкаў кот. На мышэй ён рабіў сваёй музыкай вялікае ўражаньне.

— Гаў-гаў-гаў — брахаў сабака. Тут разам з прыемнасьцю гаспадар меў і карысьць, бо сваім голасам сабака зладзяёў пужаў.

— Во-о-ой! во-о-ой! — выў воўк у лесе. Музыка яго была няпрыемная, бо лілася з глыбыні галоднай душы, навадзіла на чорныя думкі.

— Кап-кап-кап! дзін-дзін-дзін! там-там-там! — зьвінела і журчэла рэчка, пераліваючыся з каменя на камень. Рэчка часам зьвінела, як шкляны званок, а часам стагнала, як кволя струны арфы. Ею заслухіваліся дзяўчаты, якія паваду хадзілі.

— Скрып-рып! скрып-рып! — скрыпела сасна аб сасну ў лесе. „Ад такіх асоб, што век свой вякуюць на адным месцы ў дзічы, і гэта прыемна паслухаць!“—гаварылі ўсе.

— Шу-шу-шу! шу-шу-шу! перабірала асіна дрыжачымі лісьцямі пад ветрам. У яе песьні было шмат кволасьці й страху. Відаць было, што ў асіны адвагі не хапае.

— С-с-с! с-с-с!— вывадзіў свае шэпты чарот ля рэчкі. Дзікія качкі памагалі яму шумам сваіх скрыльляў, відаць, што ім спадабалася. А качкі—птушкі заморскія й ведаюць смак у такіх рэчах.

Шоп-шап! шоп-шап! — таемна сьпявала жытняе поле. Мятлічкам і васільком гэта было па сэрцу — яны шчыра заслухіваліся сьпевам-шэптам жытняга поля.

Шчолк-шчолк! — сьпявала пуга-драцянка ў руках падушка. Гэта было досыць цікава. Але поле гаварыла, што без дапамогі чужой рукі так не здолела-б вырабляцца.

Водгульле перадражнівала ўсіх—ад першага да апошняга.

— „У яго шмат спрыту да перайманьня чужога, але нічога свайго няма, — сказаў дуб, — а гэта самае найгоршае, бо кожны павінен быць самім сабою“.

А калі часам у поўдзень, на ўсход, ці на захад соўнейка ўсе разам засьпявалі, — выхадзіла вельмі прыгожа. Тады здавалася, што гэта сьпявае сама зямелька-маці.

З. Бядуля.

Спрытныя зладззі.

I.

Два зладзіі маленькія
Забраліся ў гарод
На грушкі ды на яблыкі
Салодкія, як мёд.

Аж хтось бяжыц, махаючы,
Яны—давай, Бог, ногі!
І яблыкі губляючы,
Нясуцца ўдоўж дарогі.

II.

Тут дзерава пустое
Іх бегства прыпыніла—
І думкай ня простаі
Галоўкі асьвяціла.

III.

І хлопцы скарысталі
Са шчасьця, як умелі,
Галовы пахавалі —
А ногі—не паспелі.

IV.

Ураз за імі сьледам
Вартоўнік прыбегае,
Навакол аглянуўся
І вочы працірае.
„Куды-ж яны дзяваліся?
Няма-ж другой дарогі!
А ў лісьці трапталіся
Ад сьмеху моцна ногі.

Ўнучкаў Земляк.

Працы нашых чытачоў.

* * *

Моладзь, Моладзь, ўся надзея

Маткі Беларусі!

Наша першая ідэя:

Сьмелымі быць мусім.

Мусім стаць нагамі цьвёрда

На Родную Зямельку

З болям трэ' бароцца горда,

Змагчы труднасьць „вельку“*)

Мусім выставіці грудзі

Нявыгодзе сьмела,

Каб з нас потым выйшлі людзі,

Каб з нас вышла дзела.

Будзем слабых бараніці,

Праўды дамагацца,

І ў згодзі брацкай жыці,

За волю змагацца.

Дружна возьмемся за дзела

З раньняю зарою

І наперад пойдзем сьмела

Моцнаю сьцяною.

Гэй, да працы люд свабодны!

Браты і сястронкі,

Хай ляціць наш Гімн Народны

Ува ўсе старонкі.

Няхай зыкам сваім вольным

Ускалыхне паветра

Каб пачуў яго цьвет польны

Роднай пушчы нетра.

С. Пастушок.

Дубна. Сакавік.

*) Вялікую, у Горадзеншчыне ўжываюць слова „велькі“.

На Палесьсі.

(глянь кніжку 3).

Дзядзька сеў на лаўку, а я стоячы каля адчыненага вакна прыглядаўся тым м'ясцовасьцям, праз каторыя ехаў. Вельмі цікава было глядзець. як прад таімі вачыма пралятаюць лясы, палі ды паплавы. Мы праехалі нейкія дзьве станцыі і ўехалі ўжо ў палескі пас. Тут мне было навошта глядзець: бо першы раз я бачыў паляшукія лясы, вельмі тыпічныя і характэрныя толькі аднаму Палесьсю. Лясы ня вельмі густыя, зложаныя з ельніку, хвойніку, а ў большай частцы з бярэзьніку, асіньніку, ды наагул з лісьцястага дрэва. У нізе дрэў растуць усялякага роду кусты, каторыя палескім лясам надаюць яшчэ прыгажэйшы выгляд. Часамі можна было ўбачыць луг, абкружаны з усіх бакоў лесам. Луг гэты яшчэ не прадстаўляў сабою палескага балота, быў больш падобны да нашых лугоў.

У майго дзядзькі было з сабой некалькі картаў тых аколцаў Палесься, у якія мы ехалі. Гэтыя карты выдалі яшчэ немцы падчас вайны з расейцамі. Яны былі вельмі падрабязныя, бо найменьшая сьцежачка тут была адзначана.

Не даяжджаючы да станцыі Люсіна, дзядзька, глянуўшы на свае карты сказаў мне: „Глядзі вось у гэта вакно на правы бок дарогі, тут скоро будзе возера“. Я з ахвотай пайшоў за радай дзядзькі, і ў хуткім часе заўважыў досыць вялікае возера, каторага назоў не памятаю. Яно лежала ад жалезнай дарогі на нейкіх 700 шагоў. Возера мяне вельмі зацікавіла, бо, фактычна першы раз я такое бачыў. Сваю-ж цікавасьць я ім доўга не карміў, бо цягнік хутка праляцеў і возера зьнікла з маіх вачоў. Я сказаў дзядзьку: „Вось хацелася-б быць блізка такога возера, а што найляпей, паплаваць па ім у лодцы“. Дзядзька адказаў: „Цяпер будзе станцыя Люсін, а ад яе нейкіх шагоў 50 ёсьць таксама возера, яшчэ мо' большае за тое, што ты бачыў“. Гэтая навіна мяне яшчэ больш усьцешыла, бо, як не кажы, на станцыі цягнік стаіць трохі, а ў гэты час можна будзе паглядзець на яго. У працягу нейкіх мінут дзесяці я чакаў з нецярплівасьцям, калі супыніцца цягнік.

Аж, к вялікай маёй радасьці, ён хутка падляцеў над станцыю і стаў. Я хутчэй выбег з вагону, каб паглядзець на возера.

І ўзапраўднасьці, вось дзе была прыгожасьць: вялікі, вялікі кавалак зямлі быў заліты вадой, а паверхня гэтай вады была спакойная, спакойная — быццам і вада хацела зьліцца з гэтым прыгожым летнім днём, быццам і яна не хацела нарушваць гармоніі і спакою. Гэта паверхня вады была быццам люстра, у каторым адбівалася неба, сонца, і ўсе тыя беленькія хмаркі, якія могуць быць на небе ў прыгожы летні дзень.

Не пасьпеў я з большага разглядзець возера, як быў дадзены сыгнал, што цягнік адходзіць. Я пусьціўся бягом у свой вагон, і чуць, чуць пасьпеў у яго ўлезьці. Прышоўшы ў вагон я ўбачыў апроч свайго дзядзькі нейкіх людзей, якія селі на гэтай станцыі. Сеў на лаўку каля вакна я і сяджу. Дзядзька запытаўся: „Ты вельмі хацеў-бы павазіцца на возеры?“—„Ой, яшчэ і як!“ — адказаў я. „Як будзем ехаць назад, дык затрымаемся на даўжэйшы час на гэтай станцыі ў маіх знаёмых, і тады ты павозішся“. Гэта мяне вельмі ўсьцешыла і я, яшчэ больш здаволены з свае падарожы, ехаў далей. Машына пёрла ўперад, шторах, то хутчэй, быццам сама сабе падавала ахвоты, і што-раз то далей адвозіла нас ад свае роднае вёскі, што-раз то бліжэй пад-езджалі да цэнтру Палесься.

Янка Патаповіч.

(Працяг будзе).

Па грыбы.

Было гэта ў пачатку верасня. Аднае раніцы я з сястрой і братам паехалі пад лес капаць бульбу. Было ўжо пад вечар, калі я ўгледзіў, што мая суседка Вера П. панясла з лесу поўны кошык грыбоў. Доўга не чакаючы, я кінуў капаць бульбу і пабег у лес па грыбы. Цяпер там было не так весела, ня было чуваць гэтак вясёлага, як улетку, сьпеву птушак, а лісьця з дрэў пачалі ўжо асыпацца. Было нейк сумна на душы, бо, калі раздумацца, дык і чалавек перажывае ў сваім жыцці тыя самыя перыяды, што і дрэва. Ён таксама, калі малады пярэсяліца — гэта для яго вясна, або радасныя дні, але калі ён пастарэе, дык зробіцца сумным, задуманым і малагутарлівым.

Вясёлыя сьпевы і хохат дзяўчат перапынілі мае гэтакія сумныя думкі. Хутка я сустрэў грамаду хлапцоў і дзяўчат, якія пачалі запрашаць мяне ў кампанію. Я ахвотна згадзіўся і мы пачалі шукаць грыбоў. Пападаліся пад руку найбольш апенькі, якія ня вельмі добрыя, і мы іх стараліся збіраць як найменш, а шукалі ўсё баравікоў. Гэтыя грыбы шмат большыя ад апенькаў і па якасьці лепшыя ад іх. Пападаліся таксама часам і казлякі, але рэдка. Гэтыя грыбы належаць бадай да найлепшага гатунку. Аددзяліўшыся ад кумпаніі, я доўга блукаўся па лесе, пакуль не натрапіў на вялізарны куст грыбоў, перадусім баравікоў. Назбіраўшы поўны кошык грыбоў, я пачаў збірацца дамоў. Захадзіла сонца і туман пачаў ужо паволі асядаць каля рэчкі, калі я нейк неахвотна варочаўся дамоў і з сумам пакідаў лес, бо ведаў, што доўга яго не ўбачу—я назаўтра меўся ехаць у Вільню ў Беларускаю Гімназію. Выходзячы з лесу, я доўга стаяў на яго беразе, а потым прашаптаў: „Бывай, бывай дарагі лес! Мусіць цябе доўга няўбачу“. Усюды было спакойна, толькі дрэвы шапталі мне: „Астанься, астанься!“

А. У.

вучань малодшае клясы В. Б. Г.

Апісаньне Косава.

Места Косаў-Палескі стаіць зусім у даліне. На поўнач ад Косава ляжыць вёска Хадоркі, на ўсход яго акружае лес, на поўдні знаходзіцца вёска Бела-вічы, на захадзе маёнтак Марачоўшчына, дзе ёсьць Косаўскае Староства. У Косаве сярод рынку стаіць праваслаўная царква, проціў царквы — пошта, а кругом рынку тарговыя будкі і высокія мураваныя дамы.

На ўсход ад царквы на канцы места стаіць каталіцкі касьцёл; за касьцёлам цячэ рэчка Муцьвіца, а напроціў Косаўскае Надлесьніцтва, польская паўшэхная школа і шпіталь, а далей каталіцкія могілкі.

За рэчкай Муцьвіцай ёсьць два паравыя млыны, гміна і праваслаўныя могілкі. На вуліцы Марачоўскай знаходзіцца Акружная Управа Т-ва Беларускай Школы. На права ад царквы пачынаецца вуліца Ціхая, дзе я жыву, кончыцца яна пры балоце над рэчкай Муцьвіцай.

Марыя Ласька.

Загадкі і круцігалоўкі

РАССЫПАНКА.

З ніжай пададзеных складоў зложыцца адна строфка верша Янкі Купалы (з кн. „Шляхам Жыцьця“).

чы-ня-ву-жа-чы-бо-не-жа-зма-з-ву-мо-гац-до-во-чэнь-пашто-з-ня-ся-ца-ляй-дня-кі-ня-му-чыць-го-дум-жыць-дзе-і-кошто-во-тры-зьбя-ня-жыць-ні-пры-ляй-лі.

КРУЦІГАЛОУКА З ЛІТАРАЎ.

(падаў М. Смаршчок).

С	С	О
О	Ы	Ы
С	Н	Н

Паперастаўляць у клетках літары так, каб атрымаць 3 словы, якія можна будзе адзінакова прачытаць і з гары ўніз і з лева направа.

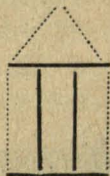
ЗАГАДКА.

(падаў М. Смаршчок).

Як падзяліць цыфру 8 напалавіну, каб атрымаць два нулі.

РАЗГАДКІ да КНІЖКІ 3-йй.

ЗАДАЧА.

ЗАДАЧА.

Літара „С“.

КРУЦІГАЛОЎКА.

Словы: 1) Ку-ры-ца 2) Рэ-па 3) Га-ла-ва. Псеўданім: КУ-ПА-ЛА.

Добрыя разгадкі прыслаў М. Смаршчок.